

szoros kapcsolatot alakított ki a skandináv országok, a Szovjetunió, Nagy-Britannia és más országok könyvtáraival a kölcsönös együttműködés biztosítására.

Visszatekintve az IILS elmúlt 10 évi tevékenységére, fokozódó jelentőségét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy ez idő alatt az IILS keretében külföldi könyvtáraktól kapott dokumentumok száma megháromszorozódott.

Az egyik legnagyobb problémát jelenleg a könyvtárközi kölcsönzések hosszú átfutási ideje okozza. Ennek oka legtöbbször az, hogy a dokumentumokat nem a megfelelő könyvtárból kéri be. Ez elsősorban a központi katalógusok rendszerének kialakításával küszöbölhető ki. Nem véletlen tehát, hogy az IFLA keretében ugyanaz a bizottság foglalkozik az IILS és a központi katalógusok fejlesztésével.

Az IILS fejlesztésének egyik iránya az, ha minden ország ún. kölcsönző könyvtárat hozna létre az országban kiadott publikációkból, kizárólag nemzetközi kölcsönzés céljaira. A jelenleg létező legnagyobb ilyen típusú könyvtár a British Lending Library.

Az IFLA IILS bizottsága jelenleg nagy erőfeszítéseket tesz a nemzetközi könyvtári szolgáltatások fejlesztésére, hogy létrehozza a könyvtárak világközösségét, amely nem más, mint egy szoros és nagy távolságokat áthidaló kommunikációs hálózat.

/Libri, 23.k. 4.sz. p.260-280./

Esetenkénti díjazási rendszer egy amerikai műszaki könyvtárban

Az USA Georgia államának Technológiai Intézetét 1968-ban Georgia állam Műszaki Szolgálatának megalapításával kapcsolatosan szervezték át. Az intézet könyvtára lett a műszaki tájékoztató szolgálat fő bázisa. Szerződéses alapon végzett tájékoztatásokon kívül az egyetemen kívüli személyeknek vagy szervezeteknek is vállalt irodalomkutatást, könyvtárközi kölcsönzést, fotokópia készítést, dokumentumbeszerzést, fordításkészítést stb., megállapított díjazás fejében. Az állami Műszaki Szolgálat 1971-ben megszűnt, de a Georgiai Műszaki Könyvtár elhatározta, hogy saját erejéből folytatja a Szolgálat keretében végzett munkáját.

A Könyvtár állománya több mint 750 000 kötet, 1 125 000 USA szabaddalme leírás /1946-tól kezdődően teljes gyűjtemény/, 600 000 műszaki jelentés /főként mikrofilmen/, 70 000 térkép, 24 000 diapozitív.

Az állomány magában foglal 400-nál több referáló és indexelő időszak kiadványt is. A költségkeret jobb kihasználása érdekében a Chemical Abstracts, Engineering Index és hasonló drága kiadványokat csak egy-egy példányban rendelik meg, és általában kerülnek a többpéldányos rendeléseket. A könyvtári katalógust 1971-ben mikrofilmlapokra vitték fel és kéthavonként számítógéppel készült kiegészítő jegyzékek mikrofilmlapjaival bővítik. A mikrofilmlap-gyűjteményből a könyvtár helyiségeiben 7 példány áll rendelkezésre, és intézmények vagy magán-személyek bármikor megvásárolhatnak példányokat.

A könyvtár keretében 1971-ben létesült Tájékoztatási Csere Központ a megszabott esetenkénti díjfizetés fejében nemcsak fotokópiák készítését vállalja, hanem a könyvtárban nem található dokumentumok lelőhelyének felkutatását a dokumentumok beszerzését, hiányos irodalmi adatok kiegészítését, irodalomkutatások és fordítások készítését és mikrofilmlapok előállítását is.

Tájékoztató füzetet állítottak össze, amely megadja a könyvtárközi kölcsönzés űrlapjainak kitöltési módját, a fotokópiák rendelési előírásait stb., és ezt a füzetet az érdeklődő vállalatok, intézmények titkárnőinek rendelkezésére bocsátják. Nagy erőfeszítést tesz a Tájékoztatási Csere Központ a mérnökök, kutatók, vezetők, szakemberek munkaidejének megtakarítására. Hogy főlegesen ne töltsenek időt a Központ felkeresésével, akár távbeszélőn, akár írásban érkező kérésre nemcsak kikeresik, hanem el is küldik bárkinek a kívánt dokumentumokat. Ha az ügyfél közelebbi adatok nélkül kér tájékoztatást, segítségére vannak a dokumentum felkutatásában. Óradíj fejében szakembert bocsátanak az ügyfél rendelkezésére s ez a szolgáltatás kiterjedhet egy-egy munkatárs teljes munkaidejének bizonyos időtartamig való átengedésére. Az így felmerülő költségek az ügyfél számára sokkal kisebb megterhelést jelentenek, mintha saját munkaidejét kellene e célra igénybe vennie.

A Központ ügyfeleinek egyik nagy csoportja elsősorban a Georgia államban /tehát a földrajzilag közel fekvő környezetben/ működő üzleti és ipari intézményekből áll, de tevékenysége nincs Georgia állam területére korlátozva. Egy másik nagy csoport nagy és kis vállalatokból, magánosokból, feltalálókából, orvosokból, ügyvédekéből áll. A központhoz forduló sok vállalatnak van ugyan saját könyvtára, de a Központ által nyújtott szolgáltatások ismeretében előnyösebbnek találja a rendelés alapján végzett tevékenységek igénybevételét, mert a távbeszélőn vagy telexen lebonyolítható gyors tájékoztatással jelentős időmegtakarítást érhetnek el. Ez a könyvtárpolitika a széles körű igénybevétellel igazolta létjogosultságát.

/Special Libraries, 65.k. 2.sz. 1974 .febr. p.66-72./

